

Grandioos web van spijt en schuld

Wondermooie versie van moderne toneelklassieker van Hugo Claus

Thomas van den Bergh

TONEEL

Als romanschrijver en dichter wordt Hugo Claus helaas minder en minder gelezen. Gelukkig is de toneelauteur Claus nog niet vergeten. Sinds zijn overlijden in 2008 is zijn werk nog veertienmaal op de planken gebracht in het Nederlandse taalgebied (vertalingen van zijn hand niet meegerekend).

Samen met *Een bruid in de morgen* is het indringende *Vrijdag* zijn populairste toneelstuk. En terecht. In *Vrijdag* zijn alle grote thema's uit Claus' omvangrijke oeuvre samengebond: de knellende banden van het katholieke geloof, de vernietigende kracht van vleselijke lusten, de kleine buurtgemeenschap die gonst van geruchten, hele en halve leugens, de zoektocht naar verlossing, vergiffenis.

Ook in de wondermooie versie van Toneelgroep Maastricht krijgen al deze dimensies volop de ruimte. Het knappe is dat Claus zo'n rijkdom aan thema's heeft gestopt in een compact drama, met een strakke eenheid van tijd, plaats en handeling.

De kern is snel verteld: Georges Vermeersch keert wegens goed gedrag vervroegd terug uit de gevangenis, na te zijn veroordeeld voor een zedendelict. Zijn dochter beschuldigde hem van incest, zelf heeft hij altijd ontkend. Tijdens zijn verblijf in de bak is er een romance opgebloeid tussen zijn vrouw Jeanne

en buurman Erik, die heeft geresulteerd in de geboorte van een baby.

Alle personages zitten gevangen in een web van spijt en schuld. Georges – een fenomenaal in zichzelf gekeerde Fedja van Huêt – is schuldig aan de feiten, maar voelt zich tegelijk verraden door zijn vrouw en zijn vriend Erik. Jeanne – een prachtig verzenuwde Anniek Pheifer – zoekt troost in de armen van haar buurman, die vervolgens geen verantwoordelijkheid wil nemen voor de baby. In de ogen van de buitenwereld heeft ze gezondigd, nu staat ze met lege handen. En dochter Christiane (Frieda Barnhard) verwijt zichzelf dat ze haar vader, uit medelijden, heeft verleid.

Althans, zo lijkt het. Regisseur Michel Sluysmans heeft de incestueuze vrijage tussen vader en dochter mooi dubbelzinnig vormgegeven. In een koortsdroom houdt Georges haar aanvankelijk van het lijf, er volgt een worsteling, die eindigt met een houdgreep van de vader die een angstaanjagende grimas op zijn gezicht tovert.

Een vraagteken kun je alleen plaatsen bij de keuze om Claus' volkse Vlaams te laten uitspreken met een Hollands accent. Dat botst soms. Niettemin: een grandioze voorstelling van een moderne toneelklassieker, die het verdient om elk seizoen te worden hernomen.

**Toneelgroep
Maastricht
Vrijdag
Tournee tot en
met 18 december**

★★★★☆